

“ПАЛОМНИКИ НАДІЇ”

Програма духовної формації української
молоді на Ювілейний Рік

3. ПРО ЮВІЛЕЙНИЙ РІК

ПОХОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЇ ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ НА ХРИСТІЯНСЬКОМУ СХОДІ ТА УЧАСТЬ УГКЦ У СВЯТКУВАННІ ЮВІЛЕЙНОГО 2025 РОКУ БОЖОГО, А ТАКОЖ ДУХОВНІ ПЛОДИ ЦЬОГО СВЯТКУВАННЯ.

ПОХОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЇ ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ

Про звичай святкувати ювілейні роки довідуємося зі Старого Завіту. Що 50 років звук рогу скликав відзначати святий рік: «І вважатимете за святий п'ятдесятий рік, і проголосите волю всім мешканцям краю... П'ятдесятий рік буде для вас ювілейним роком» (Лев. 25, 10-11). Цей рік оповіщали протяжні трубні звуки баранячого рогу, який єврейською звучить як «йовель», що й дало назву цьому року.

Традицію святкувань ювілейних років у Римо-Католицькій Церкві започаткував Папа Римський Боніфаций VIII у 1300 році. Започаткувати ювілей, можливо, спонукало те, що кількома роками раніше, у 1291 році, завершилася велика мрія хрестових походів зробити Святу Землю християнською. У певному сенсі Рим через християнський ювілей став новим Єрусалимом, набув нової, центральної, ролі в духовній сфері.

ПОХОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЇ ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ

Подією, яка передувала Ювілею 1300 року, може бути «Столітня індульгенція», про яку, на жаль, не залишилося ніяких документів з XII чи XIII століття. Але, знаючи про легендарний «Повний відпуст», який можна отримати на початку нового століття, 24 грудня 1299 року маси паломників рушили до Рима, до стародавньої базилики Святого Петра. У спогадах кардинала Якопо Каетані Стефанескі (1260-1341) про святкування Ювілею 1300 року (Jacopi Caetani Stefaneschi, *De centesimo sive Jubileo anno liber*) йдеться про 107-річного дідуся, який розповів Папі Римському Боніфацію, що 1 січня 1200 року, у віці всього 7 років, разом зі своїм батьком він відвідав папу Іннокентія III (1198-1216), щоб отримати «Столітню індульгенцію».

Булла папи Боніфатія VIII *Antiquorum Habet Fida Relatio* (22.02.1300) постановила, що римляни, які у ювілейний рік відвідують римські базилики Святого Петра і Святого Павла 30 разів протягом року, отримають повний відпуст, а паломникам, які прибувають із-поза меж Рима знадобиться лише 15 візитів. Спочатку вірні під час ювілею повинні були відвідувати тільки ці дві базилики, що засвідчує великий авторитет двох апостолів Петра і Павла. У цій буллі читаємо, що тим, які «прийдуть благоговійно до цих базилік, справді розкаяні та висповідані, і тим, хто справді покається в цьому нинішньому сотому році і в будь-якому сотому році в майбутньому, не тільки повне і дуже широке, але справді дуже повне прощення гріхів їхніх буде». Так Церква надала єврейському ювілейному року нове значення порівняно зі старозавітним. Це час, коли всі охочі можуть відновити свої стосунки з Богом. Цікаво, що відомий італійський поет Данте Аліґ'єрі залишив свідчення про велику кількість паломників у Римі в Ювілейний 1300 рік: у «Пеклі» (XVIII 28-33), частини «Божественної комедії», він порівнює двосторонній рух приречених із рухом паломників, які йшли до собору Святого Петра або поверталися з нього, перетинаючи міст біля замку Святого Ангела.

ПОХОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЇ ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ

Святіший Отець Боніфатій VIII був Папою Римським на зламі століть, у 1294-1303 роках. Тому число 100 мало для нього дуже важливе символічне значення. Він наказав, що майбутні ювілеї відзначатимуться що 100 років. Фактично, це рішення не було дотримане, бо вже в 1350 році, слідуючи старозавітному ритму юдейських ювілеїв, був відзначений другий християнський ювілей, лише за 50 років після 1300 року. Папою, який проголосив ювілей 1350 року, щоби зрівняти інтервал з інтервалом біблійного ювілею, був Климент VI (1342-1352). Пізніше Папа Римський Урбан VI (1378-1389) скоротив цей інтервал до 33 років – тривалість земного життя Ісуса, а папа Павло II (1464-1471) – до 25 років.

Деякі Понтифіки також проголошували «надзвичайні святі або ювілейні роки», тобто ті, які не збігалися зі звичайними періодами святкування ювілейного року.

ПОХОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЇ ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ

Всього до цього часу було 26 звичайних (щоправда, з огляду на історичні обставини не відзначалися Ювілеї 1800 і 1875 років) і 10 надзвичайних ювілейних років. Так Ювілей 2025 року стане 27-м звичайним ювілейним роком, оскільки він відзначається відповідно до встановленого Церквою періоду, тобто що 25 років. Папа Франциск, проголошуючи Ювілейний 2025 рік, наголосив: «Настав час нового Ювілею, коли ми знову широко відчиняємо Святі двері, щоб запропонувати живе досвідчення Божої любові, яка будить у серці достеменно надію на спасіння у Христі. Водночас цей Святий рік вкаже шлях до іншої фундаментальної річниці для всіх християн: у 2033 році виповниться дві тисячі років відкуплення, здійсненого через страсти, смерть і воскресіння Господа Ісуса. Так ми стоїмо на шляху, що складається з великих етапів, на яких Божа благодать веде і супроводжує людей, що крокують, старанні у вірі, працьовиті в милосерді й наполегливі в надії (див. 1 Сол 1, 3)» (булла Spes non confundit («Надія не засоромить»), п. 6).

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК І ХРИСТІЯНСЬКИЙ СХІД

З короткого історичного екскурсу бачимо, що святкування ювілейного року, хоч і має старозавітну основу, проте остаточно сформувалося і переосмислилося у Римо-Католицькій Церкві, починаючи приблизно з XIV ст. А проте, проголошуючи 2025-й рік ювілейним, Папа Франциск запросив до участі в ньому не тільки вірних Римо-Католицької Церкви, а й Східні Католицькі Церкви. Він, зокрема, написав: «Особливо я хотів би запросити до цієї прощі вірних Східних Церков, найперше тих, які вже перебувають у повному сопричасті з Наступником Петра. Вони, які так багато страждали, часто аж до смерті, за свою вірність Христові та Церкві, повинні відчувати себе особливо бажаними в Римі, який є матір'ю і для них, де зберігається так багато спогадів про їхню присутність. Католицька Церква, збагачена їхніми давніми літургіями, богослов'ям і духовністю Отців, ченців та богословів, хоче символічно виявити їм і їхнім православним братам та сестрам свою гостинність у той час, коли вони вже йдуть своєю власною Хресною дорогою, адже часто змушені покинути свою батьківщину, свої святі землі, звідки насильство та нестабільність виганяють їх до безпечніших країн. Для них надія на любов Церкви, яка не покине їх, але піде за ними, куди би вони не потрапили, робить знамення Ювілею ще потужнішим» (булла Spes non confundit («Надія не засоромить»), п. 5).

Тому Українська Греко-Католицька Церква як одна з 23-х Східних Церков, що перебуває в єдності з Римським Апостольським престолом, відгукнулася на заклик Папи Римського Франциска відсвяткувати 2025 рік як Ювілейний. У посланні на Ювілейний 2025 рік Божий Блаженніший Святослав, Отець і Глава УГКЦ, зокрема зазначає: «Хоча ювілейний рік був встановлений для ізраїльського народу, його принципи перейняла Церква, бо вони мають універсальне значення і мали б стати актуальними для сучасного суспільства. Тому ювілейний рік, у якому Господь пропонує своєму віруючому народові особливі дари своєї благодаті треба розглядати як цінну нагоду для поглибленої молитви та відновлення, у світлі Божого слова, наших стосунків із Богом, ближніми й усім створінням. Особливим даром Божим у цьому році має стати відновлення надії у серці кожної віруючої людини і нашого народу. За словами апостола Павло: „Все бо, що було написано давніше, написано нам на науку, щоб ми мали надію через терпеливість й утіху, про які нас Письмо навчає“ (Рим. 15, 4)».

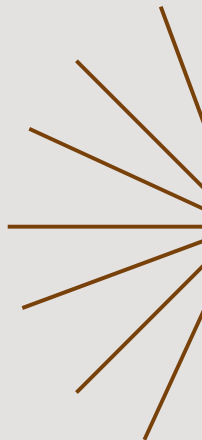

УГКЦ І СВЯТКУВАННЯ ЮВІЛЕЙНОГО 2025 РОКУ БОЖОГО

Оскільки святкування ювілейного року є традицією передусім Римо-Католицької Церкви, Східні Католицькі Церкви, відзначаючи його, роблять це відповідно до особливостей власної церковної традиції, адже мають право й обов'язок прославляти Господа Бога у власному обряді, згідно з приписами літургійних книг власної Церкви свого права. Зберігати власний обряд означає бути вірним своїй традиції, тобто богослов'ю, богослужінню, церковній дисципліні і власній духовній спадщині (див. LG, 23; UR, 14-17; OE; кан. 28 ККЦ), уникаючи «надбання способів думання, духовності і благочестя, які не узгоджуються з їхньою власною духовною спадщиною» (Інструкція Конгрегації у справах Східних Церков про застосування літургійних приписів ККЦ, 10).

Тому для належного Ювілейного 2025 року вірними Української Греко-Католицької Церкви в душі їх власної церковної спадщини Синод Єпископів створив відповідний Ювілейний комітет (див. Постанови № 12-14, Зарваниця, 2-12 липня 2024), який опрацював план заходів на загальноцерковному, єпархіяльному та парафіяльному рівні в Україні і на поселеннях. Це допоможе нашим вірним глибше пережити Ювілейний 2025 рік Божий.

Центральна подія Ювілею 2025 року для вірних УГКЦ – Архиєрейська Божественна Літургія у Римі 28 червня 2025 року, яку очолить Блаженніший Святослав, Глава й Отець УГКЦ, за участю Синоду Єпископів УГКЦ, духовенства, богопосвячених осіб і мирян із різних куточків світу. Крім паломництва до Рима, яке здавен вважається центром ювілейного року, папська булла Spes non confundit («Надія не засоромить») заохочує вірних до паломництв до інших святинь. З огляду на це, а також враховуючи російську військову агресію проти України, яка перешкоджає усім охочим вірним нашої Церкви взяти участь у святкуваннях в Римі, ми запланували відкриття ювілейних відпустових святинь в Україні, зокрема катедральних і прокатедральних храмів.

ДУХОВНІ ПЛОДИ ЮВІЛЕЙНОГО 2025 РОКУ

Під час ювілейного року Церква пропонує можливості для примирення, спрямовані на зміцнення і відродження віри. Найосновніша мета цих всіх заходів – духовне оновлення, зміцнення Церкви як Тіла Христового. Також це час посиленої молитви, поглиблення особистих стосунків із Богом. Ювілейний рік – особлива нагода розпочати новий етап життя, звільнившись від минулих гріхів. Також це особлива нагода для діл милосердя щодо душі й тіла: посилюємо допомогу нужденним, підтримуємо сиріт, бідних, безхатьків. Це – нагода для паломництв до ювілейних святинь як духовних подорожей із метою духовних роздумів, молитви та зміцнення віри. Під час паломництв до Рима й інших визначених Церквою ювілейних святинь, паломники запрошені прийняти та досвідчити унікальний дотик Божої благодаті і милосердя через Таїнства Сповіді та Євхаристії.

ЗАКЛИКИ ЗАРАДИ НАДІЇ

2025 рік – особливий для усіх християн, бо сповнюється 1700-й ювілей Першого Вселенського Собору, коли вперше усі християнські єпископи неподіленої Церкви зібралися, аби захистити свою віру у Христа від намагань спотворити її мудруваннями «світу цього». Тоді був сформований «Символ віри» – еталон правильного богомислення, з яким християни століттями звиряють свою віру і поведінку, прямуючи через бурхливі хвилі випробувань і викликів «світу цього» в надійному човні Церкви Христа, «Сина Божого, Єдиносущного з Отцем» і «співклоняемого зі Святим Духом»; Христа, який сказав: «Я – двері. Хто ввійде через Мене – спасеться. Він увійде, вийде – і знайде пасовисько!» (Ів. 10, 9).

Усвідомлюючи біблійно-богословське значення ювілею, вірні УГКЦ покликані відзначити Ювілей 2025 року Божого, користуючись надбаннями власної тисячолітньої церковної спадщини, пам'ятаючи, що це передусім «сприятливий час» (пор. 2 Кор. 6, 2) для навернення і духовного зросту, який спонукає до усвідомлення, що саме Господь є володарем світу і людського життя.

Джерело: Офіційний сайт УГКЦ
Оргкомітет Ювілейного 2025 року Божого,
фото: Офіційний сайт УГК, Google